డబ్బు-డబ్బు-డబ్బు

శ్రీ వి.వి.సూర్యనారాయణ

ఫాక్టరీ కూసి అరగంటయింది కూలీలూ, గుమాస్తాలూ యిళ్లకు వెళ్ళిపోయారు ఆరోజు లెక్కల్ని సరి చూసుకోడంలో ఆలస్యమయిన వీరాస్వామి కూడా కాగితాలన్నీ జాగ్రత్త చేసుకుని యింటికి వెళ్లడానికి లేచాడు ఫాక్టరీనుండి వీరాస్వామి యింటికి రమారమి రెండు మైళ్లదూరం వుంది

వీరాస్వామి ఆరు సంవత్సరాలనుండి ఆ ఫాక్టరీలో గుమాస్తాగా పనిచేస్తున్నాడు అరవై రూపాయల జీతంమీద ఆ జీతంతోనే భార్యనూ, యిద్దరు పిల్లల్నీ పోషించాలి పైగా రెండో పిల్ల పుట్టినదగ్గరనుండీ దాని రోగాలకీ, మందులకూ ఎంత డబ్బైనా చాలడం లేదు అయినా సంసారాన్ని చాలా గుట్టుగా యీదుకొస్తున్నాడు వీరాస్వామి

వీరాస్వామి ఫాక్టరీ ఆవరణ దాటి కొంత దూరం వచ్చేసరికి ఆకాశం మెల్లమెల్లగా నల్లబడుతూంది ఉండి ఉండి నీటిమీద నుండి వచ్చే గాలి శరీరంమీంచి చల్లగా జారి మనసుకు ఆహ్లాదం కలుగజేస్తూంది వీరాస్వామి నడకలో కొంచెం వేగం హెచ్చించేడు దూరాన ప్యాసింజరు స్టేషను వదలి వెళ్లిపోతూంది అప్పుడే తొమ్మిది గంటలయిందన్నమాట! రైలుకట్ట యింకా అక్కడికి అరమైలు దూరం వుంది అక్కడినుండి యింటికి మైలు నల్లమబ్బులు అంతకంతకి ఎక్కువౌతున్నాయి వీరాస్వామి మరింత వేగం హెచ్చించాడు రైలుకట్టమీదకు వచ్చి ఓసారి స్టేషనువైపు చూశాడు స్టేషనులో మనుషులున్న అలికిడియేమీ లేదు అంతా వెళ్లిపోయివుంటారనుకున్నాడు స్టేషన్‌నుండి ఊళ్ళోకి పోయే రోడ్డుమీద కూడా జనసంచారమేమీ లేదు మెలికలు తిరిగిన రోడ్డు మబ్బుల నీడను నల్లత్రాచులా కనిపిస్తూంది

ఆకాశంలో నల్లమబ్బులు చాలా దట్టంగా అల్లుకున్నాయి గాఢాంధకారంలో అప్పుడప్పుడు మెరిసే మెరుపులవల్ల మాత్రం దారి కనబడుతూంది వర్షం ఉప్పెనగా వచ్చే సూచనలు కనిపిస్తున్నాయి వీరాస్వామి చేతిలో గొడుగు కూడా లేదు అతను పరుగెట్టడం మొదలుపెట్టేడు వీరాస్వామి పరుగుకి వాలుగాలి కూడా కొంత సహాయం చేస్తూంది ఇంకొక అరమైలు శ్రమ తీసుకుంటే యింటికి చేరుకోవచ్చు

చినుకులు ప్రారంభమయాయి పగలల్లా కాలిన నేలమీద 'టప్, టప్' మని చినుకులు పడుతూంటే భూమిలోంచి ఓ విధమైన వింత సౌరభం వస్తూంది పరుగెడుతూన్న వీరాస్వామి మరింత వేగం హెచ్చించాడు కాస్త దూరం ముందుకి పోయి 'అబ్బా!' అని ఛట్టున ఆగిపోయాడు ఎదురుదెబ్బ తగిలింది వీరాస్వామి వంగి కాలు తడుముకున్నాడు బొటనవేలు బ్రద్దలయి రక్తం కారుతూంది 'ఎంత గట్టిగా తగిలింది!' అనుకున్నాడు

వీరాస్వామి మళ్లా పరుగెట్టడం మొదలుపెట్టేడు పది గజాలు పరుగెత్తేసరికి మళ్లా కాలికేదో తగిలి కాస్త దూరం జరజర ముందుకి జరిగి ఆగిపోయింది ఈసారి తగిలిందేదో గట్టిగా లేదు - మెత్తగా వుంది వేగంలో వీరాస్వామి రెండడుగులు ముందుకి వేసి ఆగిపోయాడు ఆకాశం మెరిసింది ఆ మెరుపు వెలుగులో వీరాస్వామి రక్తంతో తడిసిన చెయ్యి చూసుకున్నాడు ఆ వెలుగులోనే అతనికి తన కాలికి తగిలిన వస్తువుకూడా అస్పష్టంగా కనిపించింది నల్లగా, మిలమిలలాడుతూ అదేమిటో అతనికి సరీగా తెలియలేదు పామేమో ననుకున్నాడు కాని పాములా కనబడలేదే! నిజంగా పామే అయితే యింకా అక్కడుంటుందా అని అతని అనుమానం

ఆకాశం మళ్లా మెరిసింది ఈసారి జాగ్రత్తగా గమనించేడు వీరాస్వామి పర్సు! అరచేతి మందాన్ని ఉన్న మనీపర్సు మిలమిలా మెరిసింది, మెరుపుకాంతిలో వీరాస్వామికి కళ్లు మిరుమిట్లు గొలిపాయి! సంభ్రమంతో పర్సుతీసి నాలుగుప్రక్కలా ఓసారి కలయజూశాడు దూరాన నక్కలు అరుస్తూన్న ధ్వనితప్ప మరేమీ అలికిడి లేదు వీరాస్వామి పర్సులోఉన్న నోట్లన్నీ తీసి కోటు లోపలిజేబులో దాచేడు కాళీపర్సు దూరంగా పొలాల్లోకి విసిరేశాడు అసలు వీరాస్వామి ప్రతి చిన్నవిషయంలోనూ జాగ్రత్త పడతాడు

చినుకులు అంతకంతకు ఎక్కువౌతున్నాయి ఈసారి వీరాస్వామి పందెపు గుర్రంలా పరుగెత్తినా అతనికి ఆయాసమనిపించలేదు అతనింటికి చేరుకునేసరికి వర్షం బాగా పెద్దదయింది తొడుక్కున్న కోటు కొద్దిగా తడిసినా లోపలిజేబులో ఉన్న డబ్బు తడవకుండా జాగ్రత్తపడగలిగేడు ఇంట్లోకి వెళ్తూనే వీరాస్వామి సరాసరి తన గదిలోకి వెళ్లిపోయాడు డబ్బంతా కాగితంలో చుట్టబెట్టి జాగ్రత్తగా డ్రాయర్లో దాచి నడవలోకి వచ్చాడు

'అయ్యో, తడిసిపోయినట్లుంది, ఆకోటు విప్పెయ్యరాదూ?' అంది అతనిభార్య ఎదురుగా వచ్చి

వీరాస్వామి కోటు తీసి భార్యచేతికిస్తూ, 'అవును దండెంమీద వెయ్యి ఆరుతుంది' అన్నాడు

కోటు అందుకుంటూన్న శాంతమ్మ యథాలాపంగా అతని కాలువైపు చూసింది. 'అంత దెబ్బ తగుల్చుకున్నారేమండీ? ఎంత రక్తం కారుతూందో!' అంది

వీరాస్వామికి యీ మాటలు సరిగా వినపడలేదు అతను ఏదో ఆలోచిస్తున్నాడు గాలిలో మేడలు కడుతున్నాడల్లే ఉంది. శాంతమ్మ మళ్లా అదే ప్రశ్నించింది

'చీకట్లో కాలికి రాయి తగులుకుంది'

శాంతమ్మ కోటు దండెంమీద వేసి, వేసలైన్ తీసుకొచ్చి, భర్తకాలుకి రాసి కట్టుకట్టింది 'ఏంపాడు రోజమ్మా, యివాళ ఎంత దెబ్బ తగుల్చుకున్నారో! కాస్త జాగ్రత్తగా నడవకూడదుటండీ! ఇంక భోజనానికి లేవండి చాలా రాత్రయింది' అని వంటింటిలోకి వెళ్లిపోయింది, భర్తకు వడ్డించడానికి వీరాస్వామి చాలా జాగ్రత్తగానే నడుస్తాడు అయినా దెబ్బ తగిలింది!

భోజనానంతరం వీరాస్వామి మంచం

ఎక్కిన దగ్గరనుండి భవిష్యత్తునుగురించి కలలు కనడం మొదలు పెట్టేడు అతనికి నిద్రపట్టడంలేదు అసలతను నిద్రపోడానికి ప్రయత్నం చెయ్యలేదేమో! గదిమధ్య వ్రేలాడతీసిన మసిబారిన దీపం మసకమసగ్గా వెలుగుతూంది భార్యా, యిద్దరుపిల్లలూ నిశ్చింతగా నిద్రపోతున్నారు క్రింద పరచిన చాపమీద, దీపపు క్రీనీడక్రింద కిర్రుమంచంమీంచి వీరాస్వామి చప్పుడు కాకుండా లేచి డ్రాయరుదగ్గర కెళ్లేడు డ్రాయర్లో దాచిన డబ్బు పైకితీశాడు సంభ్రమంలోనైనా సరీగానే లెక్కపెట్టేడు, వీరాస్వామి సరీగా రెండువందల నోట్లున్నాయి! అన్నీ వందరూపాయల నోట్లే!! అతనిలో ఊహాలు మళ్లీ ఓసారి కట్టలు తెంపుకుని ప్రవహించాయి. డబ్బంతా యథాప్రకారంగా కాగితంలో మడిచి, డ్రాయర్లో కాగితాల అడుగున దాచి, తన మంచం మీద కొచ్చి పడుకున్నాడు

ఈసారి వీరాస్వామి నిద్రను కావాలనే పారద్రోలాడు అత నిప్పుడు పెద్ద సమస్యలో పడ్డాడు. దొరికిన ధనాన్ని ఎట్లా వినియోగించుకోవాలా అని అతని ఆలోచన తన భార్యాభర్తలకు యిక్కడనుండీ వంటినిండా బట్టా, కడుపునిండా తిండీ దొరుకుతాయి తన మెదడు ఎంతదూరం వెళ్ళగలదో అంతవరకూ ఆలోచిస్తున్నాడు, వీరాస్వామి ,ముందు పాత బాకీలన్నీ తీర్చెయ్యాలి తనకు దొరికిన డబ్బుతో చక్కగా ఓ యిల్లుకట్టించుకోవచ్చు లేకపోతే పొలం కొనుక్కోవచ్చు. భారీఎత్తున ఏదైనా వ్యాపారం చెయ్యవచ్చు కాస్సే పాలోచిం చేసరికి యిదొట్టే మంచి పద్ధతిగా కనపడలేదు ఎందుచేతనంటే తనకింత డబ్బు ఒక్కసారిగా ఎలా వచ్చిందోనని లోకు లనుమానించక మానరు తనకు డబ్బు దొరికిందన్న విషయం నలుగురికీ తెలుస్తే ఎప్పటికైనా ప్రమాదమే! మరో విధంగా చెయ్యడానికి వీలుంటుందేమో నని ఆలోచించాడు, వీరాస్వామి డబ్బంతా బంగారంక్రింద మార్చి భార్యకూ పిల్లలకూ నగలు చేయించి పెడితే బాగుంటుంది అసలు తనకు యిరవైవేల రూపాయలు దొరికేయన్న సంగతి భార్యకు చెప్పాలా, వద్దా? అబ్బే, ఎంత సన్నిహితులైనా, ఆడవాళ్ళకుమాత్రం రహస్యాలు చెప్పకూడదు వాళ్లనోట్లో నువ్వుగింజ నానదు భార్యా పిల్లలూ సుఖపడడమే ముఖ్యంకాని, యీ విషయం భార్యకు చెప్పక పోయినంతలో నష్టం ఏమొచ్చింది?—అంతు తెగని ఆలోచనల్లో ఉండగానే అతనికి ఎప్పుడో నిద్రపట్టింది

*　　*　　*　　*

మర్నాడు వీరాస్వామి లేచేసరికి బారెడు ప్రొద్దెక్కింది అతను ముఖం కడుక్కునేసరికి శాంతమ్మ కాఫీ తయారుచేసి తీసుకొచ్చి ఎదురుగా నిల్చుంది అతను గ్లాసు పుచ్చుకుని తాగడాని కుపక్రమించాడు

'ఏమండీ! అంత డబ్బెక్కడిదీ?' దీర్ఘంతీస్తూ అడిగింది, శాంతమ్మ, భర్త ముఖంలోకి ఆశ్చర్యంగా మూస్తూ

హటాత్తుగా విన్న యీ మాటకు వీరాస్వామి ఖంగారుపడ్డాడు తాగుతున్న కాఫీ తొణికి బట్టలమీద పడింది 'డబ్బేమిటి?' అన్నాడు తమాయించుకుని

'డ్రాయర్లో పెట్టారే'

'ఓ, అదా? మనదికాదులే' అన్నాడు పైకి 'అప్పుడే నీ కంట పడింది!' అనుకున్నాడు మనసులో.

'ఎవరిదండీ!'

'మనది కాదన్నానుగా?'

'అయితే, ఫాక్టరీ సంబంధమా?'

'చాల్లే అధికప్రసంగం చెయ్యక నోర్మూసుకుని అవతలకి నడు'

శాంతమ్మ అక్కడినుండి వెళ్లిపోయింది. ఈ ఆడవాళ్ల కళ్లుకప్పడం కష్టం అనుకున్నాడు, వీరాస్వామి అతిరహస్యం బట్టబయలైంది అప్పటికప్పుడు తాళంతెచ్చి, డ్రాయరుకు బిగించి, తాళంచెవి జేబులో వేసుకుని భోజనంచెయ్యకుండానే సరాసరి ఫాక్టరీకి వెళ్లిపోయాడు

ఫ్యాక్టరీలో కూర్చున్న వీరాస్వామి ఆనందవాహినిలో తేలిపోతున్నాడు దొరికిన పెన్నిధిని సక్రమంగా వినియోగపరుచుకొనే ఉపాయాలకోసం అన్వేషించడంలో అతనికి, ఊపిరాడ్డంలేదు ఆ వేళ అతనికి

సాయంత్రం వరకూ వున్న వుల్లాసం సాయంత్రం పేపరు చూసినతరువాత పూర్తిగా పనిపోయింది. దినపత్రికలోపడ్డ ప్రకటన వీరాస్వామిని చాలాకలవర పెట్టింది. ఆత్రంగా ఆదే విషయాన్ని మళ్లామళ్లా చదివేడు.

“పీపుల్స్ బ్యాంక్ తాలూకు యిరవైవేల రూపాయలు నిన్న సాయంత్రం పోయినట్లు సదరుబ్యాంకు ఏజంటు రిపోర్టుచేస్తున్నారు. పోయినవన్నీ వందరూపాయలనోట్లు. ఈ సందర్భంలో పోలీసుదర్యాప్తు జరుగుతూంది. పోలీసువారిచేత పట్టుబడేలోగానే, ఆ సొమ్మును స్థానిక సబిన్స్పెక్టరుగారికి అందచేసినవారికి వెయ్యిరూపాయిలు బహుమానంయివ్వ దల్చుకున్నట్లు పీపుల్స్ బ్యాంకు ఏజంటు తెలియజేస్తున్నారు.

రంగారావు,

పోలీస్ సబిన్స్పెక్టరు ”

ఆ ప్రకటనక్రింద పోయిన నోట్ల తాలూకు నెంబర్లన్నీ ఉన్నాయి.

ఫ్యాక్టరీ ఇంకా వదిలేవేళ కాలేదనే సంగతి మరిచిపోయిన వీరాస్వామి పేపరు చంకను పెట్టుకుని యింటికి పరుగెత్తేడు. ఇల్లుచేరి గదిలో అడుగుపెడుతూనే డ్రాయరు తెరచి నోట్లమీదఉన్న నెంబర్లు చూశాడు. పత్రికలో ప్రకటింపబడ్డ నెంబర్లూ, యివీ—అన్నీ సరిగా సరిపోయాయి! అతనికి మిన్నువిరిగి మీద పడ్డట్లయింది. పోలీసుల దృష్టిలో యీనాడో పడింది కనుక యింకీ నోట్లు మార్చుకోడం చాలాకష్టమైనపని. మార్చడానికి ఎక్కడికి తీసుకెళ్లినా తను పట్టుబడిపోతాడు. ఈ పోలీసువాళ్లున్నారే, అవలిస్తే పేగులు లెక్కపెడతారు. అనుమానంమీద తన యిల్లు సోదాచేసినా చెయ్యవచ్చు. ఎలాగైనా, ఆ డబ్బు యింట్లో పెట్టుకుని ఉండడం శ్రేయస్కరం కాదనుకున్నాడు, వీరాస్వామి.

వీరాస్వామికి మతి చలిస్తూంది. లేచి సరాసరి నరసయ్యనాయుడుదగ్గరకు బయల్దేరాడు. నరసయ్యనాయుడు వీరాస్వామికి చాలాదూరపు బంధువు. అవూళ్లో ఒక మూలగా నరసయ్యకొక యిల్లుంది. ప్రస్తుతం అది ఖాళీగా ఉంటూంది. తీరుబాటుగా ఉండేటప్పుడు వీరాస్వామీ, నరసయ్యా చదరంగం ఆడుకుంటూఉంటారు. అందుచేత ఇద్దరికీ పరిచయం జాస్తి.

నరసయ్యతో కాస్సేపు పిచ్చాపాటీ మాట్లాడి మాటలసందర్భంలో అడిగినట్లు అడిగేడు వీరాస్వామి.

‘ఏం, నరసయ్యా! నీయిల్లు ఖాళీగా ఉందనుకుంటానే ’

‘అవునయ్యా, ఊరికి ఓమూల అయిపోడంవల్ల ఎవరూ అద్దెకు దిగడంలేదు. నీ ఎరిక నెవరైనా ఉంటే చూద్దూ ఏదో కాడికి అద్దెకిచ్చేద్దాం. ఖాళీగా ఉండడంవల్ల అద్దెదండగా పోతూంది.’

‘ఎవరికో ఎందుకు? నాకే యిచ్చేయి.’ అన్నాడు, వీరాస్వామి మాటలో మాట కలిపి.

‘ఆ! నీకేం సరిపోతుంది? అయినా నువ్వొక్కడివే ఉంటున్నావుగా?’

‘అంటే కుటుంబం అంతటికీ కాదులే. నాకే కావాలి. ఇంటిదగ్గర పిల్లల అల్లరి ఎక్కువగా ఉంది. ఏదైనా చదువుకుందుకీ వ్రాసుకుందుకీ ప్రశాంతంఉంటే యిల్లు ఎక్కడైనా దొరుకుతే తీసుకుందామని చాలా రోజుల్నుండి అనుకుంటున్నాను.’

‘ఇంకేం. నీకే కావలిస్తే మరీ మంచిది. తప్పకుండా దిగు. ఏదో నీకు తోచిన అద్దె యివ్వవచ్చునులే.’

వీరాస్వామి మారుమాట్లాడకుండా యింటి తాళం తీసుకున్నాడు. ఆ రాత్రే యింట్లో ప్రవేశించాడు. రెండు కుర్చీలూ, ఓ టేబిలూ, కొన్ని పుస్తకాలతోటి గది తలుపులన్నీ మూశాడు. గదిలో ఒక మూల మోచెయ్యిలోతున గొయ్యి తీశాడు. ఇరవై వేల రూపాయల కరెన్సీనోట్లూ ఒక గట్టి రేకుపెట్టెలో పెట్టి, ఆ పెట్టెను జాగ్రత్తగా గోతిలో దాచి, ఎప్పటిలాగా గోతిని

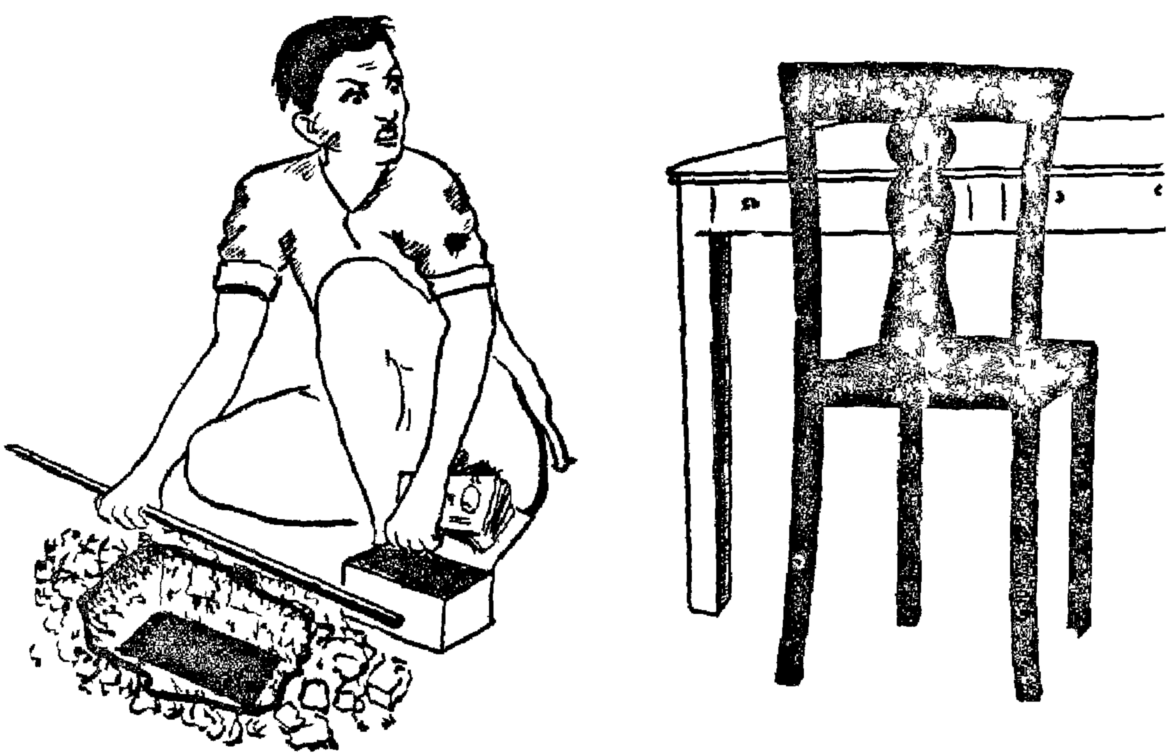

పూడ్చేశాడు. అప్పటికి తని మనస్సు కాస్త కుదుటపడింది. తను డబ్బు ఎక్కడ దాచిందీ పోలీసు లింక చస్తే కనుక్కోలే రన్నమాట!

ప్రతి విషయంలోనూ వీరాస్వామి తీసుకునే జాగ్రత్త అటువంటిది!

వీరాస్వామి యింటికొచ్చినదగ్గరనుండీ మళ్ళా అతనికి ఆందోళన ఎక్కువైంది. తను డబ్బు దాస్తూన్నప్పుడు ఎవరైనా చూశారేమో నని అనుమానం కలిగింది. కాని తను లోపల ఉన్నంతసేపూ తలుపులన్నీ బిగించి మరీ డబ్బు దాచినసంగతి జ్ఞాపకంవచ్చి కుదుటపడ్డాడు. ఇప్పుడు తను ఆ నోట్లు మార్చుకునే ఉపాయంకోసం అన్వేషించడం మొదలుపెట్టేడు. అప్పటికే యీ విషయం ప్రజలందర్లోకీ ప్రాకిపోయింది కనుక ఎక్కడ మార్చడానికి ప్రయత్నించినా సులువుగా పట్టుబడిపోతాడు. ఫ్యాక్టరీలో ఉద్యోగస్తులందరికీ జీతాలు బట్వాడా చేసేది తనే. జీతాలిచ్చే రోజున యీ నోట్లు మార్చేసి చిల్లర నోట్లు తెచ్చుకోవచ్చు. బాగా ఆలోచించిన మీదట వీరాస్వామికి యీ పద్ధతికూడా సమంజసంగా ఉన్నట్లు తోచలేదు. ఇది అన్నిటికంటె అపాయకరమైన పద్ధతేమో ననుకున్నాడు. ఈ ఆలోచనలతో బుర్ర బాగా వేడెక్కిన తరువాత ఒక నిర్ణయానికొచ్చేడు. ప్రజల్లోనూ, పోలీసువారిలోనూ చైతన్యం సద్దుమణిగి మళ్ళీ విషయాన్ని పూర్తిగా మరిచిపోయేవరకూ డబ్బు మార్చడానికి ఎటువంటి ప్రయత్నమూ చెయ్యకూడదని నిశ్చయించుకున్నాడు. తరువాతనైనా అవకాశాన్నిబట్టి ఒక్కొక్క నోటే సందర్భోచితంగా అతి మెలకువగా మార్చుకోవాలి.

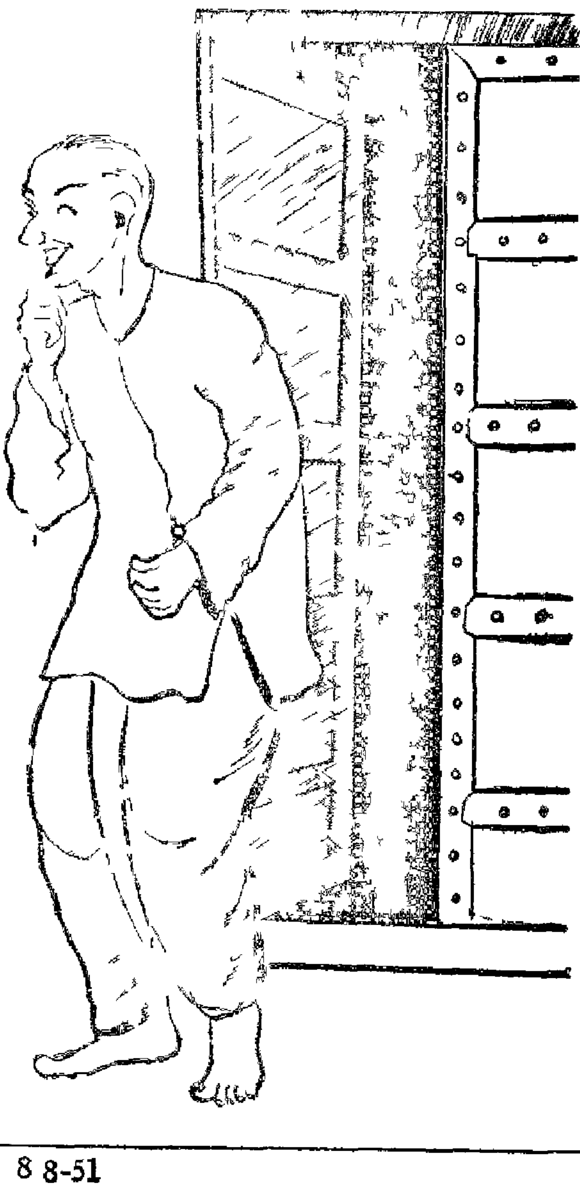

'భోజనానికి లేవండీ! మధ్యాహ్నంకూడా తిండి తినలేదు.' ఈ మాటలతో అతని ఆలోచనల కంతరాయం కలిగింది.

వీరాస్వామి తలఎత్తి చూశాడు. ఎదురుగా శాంతమ్మ నించుంది.

'పద వస్తున్నా,' అన్నాడు వీరాస్వామి.

భోజనందగ్గర భర్త పరధ్యానం కనిపెట్టింది, శాంతమ్మ. కూర కలుపుకోగానే 'మజ్జిగ వెయ్యి' అన్నాడు వీరాస్వామి ఏదో ఆలోచిస్తూ.

'అదేం భోజనమండీ! చారు కలుపుకోరూ?'

'పొయ్యి' అన్నాడు.

'ఇవాళ యింత పరధ్యానంగా భోంచేస్తున్నా రేమిటి?'

'ఏం లేదు. చారు పొయ్యి.'

చారు పోస్తూ శాంతమ్మ అడిగింది. 'డ్రాయర్లో డబ్బు ఏమైందండీ?'

'ఇచ్చేశాను. మనది కాదని చెప్పలే?'

'ఇదాకా కుర్చీలూ, బల్లలూ తీసికెళ్తున్నారెక్కడికి?'

'నీ కెందుకదంతా!'

'చెప్పకూడదా యేమిటి?'

'నోర్ముయ్!'

'అయ్యో నే నేమన్నానండీ!'

'ఛీ నన్ను విసిగించకు.' వీరాస్వామి తింటూన్న కంచం ఎత్తి భార్యమీదకు విసిరికొట్టి లేచిపోయాడు. గోడలో తప్పిపోయింది కాని శాంతమ్మకు దెబ్బ తగలవలసిందే.

'ఇక నే నేమీ మాట్లాడను. రండీ, అన్నం తినండీ!' అని శాంతమ్మ బతిమాలింది. కాని, అతను వినిపించుకోకుండా వెళ్ళి గదిలో పడుకున్నాడు. తను ఎంత గుట్టుగా ఉందామనుకున్నా డబ్బువిషయం రెండో మనిషికి తెలిసినందుకతని మనస్సు కలచివైచినట్లయింది.

* * *

డబ్బు దొరికినదగ్గరనుండీ వీరాస్వామి రోజురోజుకీ మారిపోతున్నాడు. ఏదో అనిర్వచనీయమైన బెంగ అతన్ని క్రుంగదీస్తూంది. చీటికీ మాటికీ చిరాకుపడి భార్యను కొట్టడం ప్రారంభించేడు. ఆ అమాయకురాలు భర్తలో రోజురోజుకూ కలిగే పరిణామాన్ని అర్థం చేసుకోలేక పోతూంది.

ఒకనాడురాత్రి వీరాస్వామి యింటికి చాలా ఆలస్యంగా వచ్చి తలుపు కొట్టాడు. నిద్దట్లో ఉన్న శాంతమ్మకు వినిపించక పోవడంవల్ల వెంటనే తలుపు తియ్యలేదు. అతను తలుపు గట్టిగా బాదడం మొదలుపెట్టేసరికి శాంతమ్మ తెలివి తెచ్చుకుని, కళ్ళు నులుపుకుంటూ వచ్చి తలుపుతీసింది.

'రాస్కెల్! ఇంతసేపా తలుపు తియ్యడం?' శాంతమ్మ చెంప ఛెళ్ మంది. శాంతమ్మకు నిద్రమత్తు బాగా వదిలింది.

వీరస్వామి తూలిపోతున్నాడు. అతని నోటినుండి ముక్కుపుటాల్ని బ్రద్దలుచేసేటంత దుర్గంధం వెలువడుతూంది. భర్త త్రాగేడని తెలుసుకుంది, శాంతమ్మ. తను కాపరానికొచ్చేసరికి ఎంతో సద్గుణవంతుడుగా ఉండే భర్త యీనాడు యిన్ని విధాలుగా మారిపోవడానికి గల కారణం ఊహించుకోలేక శాంతమ్మ చాలాసేపు తికమక లాడింది. తూలిపోతూన్న భర్తకు చెయ్యి ఆసరాయిచ్చి మెల్లగా తీసికెళ్ళి మంచంమీద పడుకో పెట్టింది.

వీరాస్వామి ఉదయం లేచేసరికి మత్తు

(45-వ పేజీ చూడండి)

ప్రస: ఊ ఏం చేసేవా ఏమిటి?

ప్రసా మూడు నిముషాలు ముక్కు మూసుకుంటే సరి

ప్రస: ఛా! కడుపు తరుక్కుపోయే మాటలు. (అంటూ నోరు మూస్తుంది)

ప్రసా నిజం ప్రసూ! ప్రతిఫలం ఆశించి చెయ్యలేదీ పని నేను.

ప్రస పోనీలెండి భోజనానికి లెండి తరువాత మాట్లాడుకుందాం

ప్రసా: ఒకప్పుడు ఎంత ఆప్యాయంగా మాట్లాడింది అనసూయ

ప్రస: నిజానికి మీ చెల్లి చాల మంచిది

ప్రసా అవును మంచిదే అందుకనే స్వసుఖాన్ని తనకోసం వెచ్చించిన అన్నని మర్చిపోయింది

ప్రస పోనీలెండి మనకుమాత్రం ఆమె ఏం సహాయం చేస్తుంది చెప్పండి కొత్త కాపురం

ప్రసా అవును కొత్తకాపురం గనుకనే మర్చిపోయింది పాతకాపురం గనుక అన్న కూడ మర్చిపోయాడు

ప్రస ఏం మర్చిపోయాడు చెప్పండి?

ప్రసా ఏమీ మర్చిపోలేదు. చెల్లెలి పెళ్లి చెయ్యలేని పరిస్థితులలో ప్రసాద్ వెధవ చేసిన పని తప్ప అన్నీ జ్ఞాపకం ఉన్నయ్

ప్రస పోనీలెండి

ప్రసా పోనియ్యక నేనేం పట్టుకోవటం లేదు

ప్రస పెద్దవాళ్ళకి సాయపడటం చిన్నవాళ్ల విధి

ప్రసా చిన్నవాళ్ళకి సాయపడటం పెద్దవాళ్ళ విధి కాదూ?

ప్రస అబ్బ మీకు సమాధానం చెప్పటం ఎలా ఇక నామాట విని భోజనానికి లేవండి

ప్రసా. నిన్ను పెళ్లిచేసుకున్నప్పట నా పరిస్థితి నీకు తెలియదు

ప్రస అన్నీ తెలుసు.

ప్రసా ఎలా?

ప్రస మీ చెల్లి చెప్పింది ఒకనాడు

ప్రసా దానికి తెలుసు అంతా తెలుసు తెలిసే చేస్తున్నది

ప్రస పాపం! ఆ అమ్మాయిని అనకండి ఆ అమ్మయేం చేస్తుంది?

ప్రసా నేను ఒక్కమాట టంటాను కోపం రాదుగదా

ప్రస రాదుగా. చెప్పండి త్వరగా భోంచేద్దురుగాని

ప్రసా నిన్ను నేను పెళ్లిచేసుకోవటం పరిస్థితుల ఒత్తిడివల్ల చెల్లెలి పెళ్ళికోసం, అన్న మర్యాదకోసం పైగా

ప్రస: పోనీ లెండి ఎందుకిప్పుడవన్నీ.

ప్రసా ఎందుకూ లేదు ఊరికే కనీసం ఖాళీ పొట్టనిండదు కూడ.

నాలుగో దృశ్యం

(స్టేషన్ ప్లాట్ ఫారం)

ప్రస ఇప్పటికైనా నామాట వినండి

ప్రసా ఇంతకంటె ఏం చేయమంటావు ప్రసన్నా? (బాధపడుతూ)

ప్రస ఇకమీదట ఇంట్లో నోరుకదపను.

ప్రసా ఆ ఇంట్లో మనని ఉండనివ్వరు (నిస్పృహగా) ఎలా ఉండనిస్తారు?

ప్రస మీరు 'ఊ' అనండి ఏదో విధంగా ఉండేది నేనుగా

ప్రసా వద్దు ఇకమీదట మనం ఆ ఇంట్లో ఉంటే మన మర్యాద దక్కదు.

ప్రస. మీరంగీకరిస్తే నేనుండగలను

ప్రసా. ఇంకా నయం త్వరలోనే మేల్కొన్నాను

ప్రస (ఆదుర్దాగా) ఏం?

ప్రసా మరో పదిరోజులకి మనను వెళ్లగొట్టేవారే వెళ్ళగొడతారు మనంతట మనమే ముందు బయటకు రావటం ఎంత మర్యాదగా ఉన్నదో చూడు

ప్రస వాళ్ళు పరాయివాళ్ళు కాదు గదండీ, అమర్యాదచేస్తే మనం సిగ్గుపడటానికి

ప్రసా పరాయివాళ్లేమిటి? తనవాళ్లేమిటి? డబ్బు (ఆలోచితంగా) డబ్బుంటే మన కందరూ ఆప్తులే.

ప్రస ప్రతి చిన్న విషయాన్ని మనస్సులో పెట్టుకొని ఇంతగా అమిత బాధపడటం

ప్రసా (అందుకొని, ఆలోచితంగా) ఉద్యోగం రాదు యుద్ధపు రోజులైనా బాగుండేది

ప్రస (గద్గదంగా) ఏమిటండీ ఆ మాటలు?

ప్రసా నాకు ఉద్యోగం రాదు ఏం చదివానని, నాకేం తెలుసని ఉద్యోగం ఇస్తాడు ఎవడైనా?

ప్రస మీరు చెప్పినట్లే చేస్తున్నా అంత బాధపడటం బాగా లేదు

ప్రసా వెళ్లు పుట్టింటికి వెళ్లు ప్రసన్నా ఉద్యోగం రాగానే వచ్చి తీసుకుపోతాను

ప్రస అసలు మిమ్మల్నీ స్థితిలో విడిచి వెళ్లటానికి నాకు మనస్కరించటం లేదు. నాతో కూడ రారాదూ?

ప్రసా: ఎక్కడికి?

ప్రస ఎందుకంత కంగారు పడతారు?

ప్రసా చేతగాక నిన్ను పుట్టంటికి పంపటం గాక నేన్నుగూడ రానా నీతో

ప్రస: రాకుండా ఎక్కడికి పోతారు మరి?

ప్రసా. ఎవడో ఒక స్నేహితు డింటికి పోతాను

ప్రస: నా మాట విని నాతో రండి

ప్రసా. రాలేను రాను. ఉద్యోగం దొరికిననాడు వస్తా

ప్రస అప్పుడే రావాలని ఎవరన్నారు?

ప్రసా భార్యను పోషించలేనివాడు బ్రతకటం దండుగ చిల్లిగవ్వ కూడ సంపాదించలేని నాలాటివాడసలు పెళ్లిచేసుకోవటమే శుద్ధ దండుగ

[ఇంతలో ప్లాటుఫారంమీదికి రైలు వచ్చి ఆగిన చప్పుడు]

ప్రసా అదుగో? బండివచ్చింది. జాగ్రత్తగా ఇల్లు జేరుకో.

ప్రస మరి మీరో?

ప్రసా నా విషయం తరువాత ఆలోచిద్దాం ముందర నువ్వు బండిలో కూర్చో.

ప్రసా అసలు సంగతి మర్చిపోయాం. టికెట్ తెచ్చిపెట్టరూ?

ప్రసా (మెల్లిగా, గద్గదస్వరంతో, ఎంతో బాధపడుతూ) జేబులో చిల్లిగవ్వ కూడ లేదు

ప్రస: ఎలా మరి ఇక? ముందన్నా చెప్పారు కాదు

ప్రసా నాకే తెలియదు ఏంచేయాలో!

ప్రస మరి టైమయి పోతోంది

ప్రసా ఏంచేస్తాం గనుక? ఇలా మన కళ్లముందు, మన కందకుండా ఎన్ని రైళ్లు సాగిపోతాయో?

ప్రస అదుగో సిగ్నల్ కూడ ఇచ్చారు.

ప్రసా ఏంచేయమంటావ్ నన్ను?

ప్రస (అదుర్దాగా) బండికదలుతోంది

ప్రసా ప్రక్కను నుంచో నువ్వెక్కలేవు ఈబండి

ప్రస అబ్బ! ఏంచేయాలి మనం ఇప్పుడు?

ప్రసా ఆలోచించటం అనవసరం. రాపోదాం ఇలా ఆలోచిస్తే కొన్నాళ్లకు మన ఆలోచనాశక్తే నశిస్తుంది

★

డబ్బు! డబ్బు!! డబ్బు!!!

(17 వ పేజీ తరువాయి)

బాగా దిగజారింది రాత్రి జరిగిన సంఘటనలన్నీ ఒకటొకటే జ్ఞాపకం వచ్చేయి రాత్రి తను కొట్టినా, భార్య తనయెడల ఎంతో సహనం చూపిన సంగతి మనసుకు

తట్టింది తనే ఎంతో నీచంగా ప్రవర్తించేడు ఆమెను సుఖపెట్టేది లేకపోయినా రోజూ ఆమెను బాధపెట్టడానికి సంకోచించడం లేదు తల్చుకుంటూన్న కొద్దీ తన నీచ ప్రవర్తన తనకే వెగటనిపిస్తూంది

వీరాస్వామి రెండుచేతుల్లోనూ ముఖం దాచుకుని చాలాసేపు ఏడ్చాడు

కొద్దిరోజులనుండీ వీరాస్వామికి త్రాగుడు బాగా అలవాటైపోయింది మొదట్లో మనశ్శాంతికోసం త్రాగడం నేర్చుకున్నాడు కాని యిప్పుడది అతన్ని బాగా లొంగతీసేసుకుంది ఇంతకీ చెప్పవలసిందేమంటే పూర్వం ఉండే మనశ్శాంతిని కూడా యిప్పుడు కోల్పోయాడు త్రాగుడు మత్తులో ఉద్యోగధర్మాన్ని సరిగా నిర్వర్తించలేకపోవడంవల్ల అధికారులతనికి ఉద్యోగంనుండి ఉద్వాసనచెప్పేరు

వీరాస్వామి ఉద్యోగం పోయినందుకు విచారించలేదు అతనిదగ్గర కావలసినంత ధనముంది! అయితే దాన్ని తనకూ, తన కుటుంబానికీ ఉపయోగపడేలా చేసుకుందుకు కొంతకాలం పడుతుంది ఈలోగా కొంచం అవస్తపడక తప్పదు ఆ ధైర్యంతోనే వీరాస్వామి యింట్లోఉన్న సామాన్లు ఒకటొకటే అమ్మడం మొదలుపెట్టేడు కొద్దికాలం ఓపికపడితే కావలసినవన్నీ మళ్లా కొనుక్కోవచ్చునని అతని ధైర్యం అతనిదగ్గర చాలా డబ్బువుంది!!

*   *   *   *

సామాన్లన్నీ ఒకటొకటే యిల్లు దాటుతున్నాయి ఇల్లు రోజురోజుకూ శ్రీరామరక్ష అవుతూంది దినం గడవడమే కష్టంగా వుంది శాంతమ్మ ఎంత గుట్టుగా నిర్వహించుకు వస్తూన్నా జరిగే పరిస్థితులు దాటిపోతున్నాయి అయితేమాత్రం వీరాస్వామికేం భయం? అతను యిరవై వేల రూపాయల కధికారి!

ఈ సమయంలో దేవుడు వీరాస్వామికి మరొక పరీక్ష కల్పించేడు వారంరోజులనుండీ రెండోపిల్ల చిట్టికి విపరీతంగా జ్వరం కాస్తూంది ఉన్నిపాతలకు కాలు పోడమూపాయి పిల్లను క్రిందపెటడం మీద పెట్టడంవరకూ వచ్చింది, పరిస్థితి ఇంకో ఎటు మాసినా చీకటే కూతురు బ్రతకాలని శాంతమ్మ వెయ్యిదేవుళ్లకు మొక్కుకుంటూంది పిల్లకి వైద్యం చేయించడానికింట్లో ఒక్కదమ్మిడీకూడా లేదు శాంతమ్మవంటిమీది బంగారంకూడా ఏనాడో కరిగిపోయి వాళ్ల పొట్టల్లో యిమిడిపోయింది ఇంక అమ్మడానికి చిల్లిచెంబు కూడా మిగల్లేదు ఆవిషయం శాంతమ్మకు బాగా తెలుసు అయినా, 'పిల్లకి మందు వేయించండీ ఎవరి చేతనైనా' అని భర్తకాళ్లమీద పడిపోయింది పెనుగాలికి కంపించే లేతకొమ్మలాగా ఆ మాతృహృదయం కూతురుపరిస్థితికి తల్లడిల్లిపోయింది

చిట్టి బాధతో జాలిగా ఒక్క కేక పెట్టింది వీరాస్వామి వెర్రి ఆవేశంతో లేచాడు అవసరానికి అక్కరకురాని ధనం ఉండేం, లేకేం? ఏమయితే అయింది, దాచిన డబ్బు తీసుకొచ్చి పిల్లకు మందు వేయించాలి అనుకున్నాడు

తను డబ్బుదాచిన యింటివైపు త్వరత్వరగా నడుస్తున్నాడు వీరాస్వామి ఆకాశంలో మబ్బు తునకలు చెలరేగుతున్నై అతను గమ్యస్థానం చేరేసరికి కొద్దిగా చినుకులు పడ్డం ప్రారంభించింది ఇప్పుడతనొక స్థిరనిశ్చయంతో ఉన్నాడు ఏమీ చలించడం లేదు ఒక్క అంగలో గుమ్మమెక్కి తలుపులు తెరచేడు గునపం తీసుకుని త్వరత్వరగా గదిలో మూలను త్రవ్వి డబ్బు దాచిన పెట్టెను పైకితీశాడు లోపల ఉన్న డబ్బుతీసి ఒక్కొక్క కాగితమే పరీక్షించి లెక్క చూస్తున్నాడు డబ్బు చూచేసరికి అతని ఊహాలు మళ్ళీ మరో ప్రపంచంలోసంచరించడంప్రారంభించేయి

'ఏం, వీరాస్వామీ! దొంగ సొమ్మేమిటి, ఇక్కడ పాతిపెట్టేవు?' వెనకనించున్న నరసయ్య వికటంగా నవ్వేడు వీరాస్వామికి గతించిన విషయాలు - తనకు పర్సు దొరకడం, దినపత్రికల్లో ప్రకటనలూ, సొమ్ము దొరకినదగ్గరనుండీ తన అవస్తా - మస్తిష్కంలో మారుమూలదాగిన జ్ఞాపకాలన్నీ విజృంభించి అతని బుర్రలో ఒకసారి గిర్రున తిరిగాయి వీరాస్వామి వాస్తవిక ప్రపంచంలోకి వచ్చాడు మళ్ళీ అతని బుద్ధి నిశితంగా పనిచెయ్యడం మొదలుపెట్టింది తను గదిలోకి వచ్చిన తరువాత సంభ్రమంలో తలుపులు వెయ్యడం మరిచిపోయాడు - యిప్పుడు నరసయ్య కళ్ళపడిపోయాడు డబ్బు మాసి అప్పుడే నరసయ్య విషం కక్కుతున్నాడు కూడా వాడేదో ప్రమాదం తీసుకొస్తాడనడంలో సందేహమేమీ లేదు వీరాస్వామి మెదడు చాలా తొందరగా పనిచేస్తూంది ఏనుగుమీదకు లంఘించే కొదమసింగంలాగా వీరాస్వామి నరసయ్యమీదకు ఉరికాడు చేతిలోఉన్న గునపంతో నరసయ్య బుర్రమీద ఒక్క పెట్టు పెట్టాడు 'అబ్బా!' అని నరసయ్య నేల కొరిగిపోయాడు బయట ఆకాశం ప్రళయాభీకరంగా ఉరుముతూంది

వీరాస్వామిఆలోచనలు యింటివైపు పరుగులు తీస్తున్నాయ్ తనింటికి వెళ్ళేసరికి [illegible] డా రుముఖాన పుష్కలంగా డబ్బు కొట్టి చిట్టికి మంచీ మందు వేయించాలి తరువాత తను పట్టుబడ్డా బాధలేదు ముందా డబ్బు చిట్టినైనా కాపాడగలుగుతే చాలు సొమ్ము చేత్తో పట్టుకుని వీరాస్వామి వెనక్కు తిరిగి చూడకుండా పరుగెత్తాడు 'ఇదుగో డబ్బు తెచ్చేను, చిట్టే! డాక్టరును తీసుకొస్తానమ్మా!' అంటూ యింట్లో జొరబడ్డాడు. ఇంకెక్కడ చిట్టి? అప్పటికే చిట్టి ప్రాణవాయువులు నీలాకాశంలో లీనమైపోయాయి శాంతమ్మ కూతురు శవంమీద బోర్లా పడిఉంది, స్పృహలేకుండా ఆమె శుష్కించిన చెక్కిళ్లమీద కన్నీరు చారలు కట్టింది పెద్దమ్మాయి ఒక మూలగా కూర్చుని వెక్కి వెక్కి ఏడుస్తూంది

ఈ దృశ్యం మాసిన వీరాస్వామి హృదయంలో దుఃఖం వెల్లువలై పారింది వీరాస్వామి నిలువునా చలించిపోయాడు అతని కూతురు దారిద్ర్యానికి బలియైపోయింది! అతని చేతిలో యిరవై వేల రూపాయల నోట్లు గాలికి రెపరెప లాడుతున్నాయి

వీరాస్వామికి మతిపోయింది—ఈసారికి పూర్తిగా మతిపోయింది చేజేతులా పిల్లను చంపుకొన్నాననే బాధ అతనిలో ఎక్కువై మనసును కలచివేస్తూంది జుట్టు పీక్కుంటూ, బట్టలు చింపుకుంటూ వీరాస్వామి వీధిలో పడ్డాడు, పిచ్చివాగుడుతో. వర్షం జోరుగా కురుస్తూంది బురద చింగుకుంటూ వీరాస్వామి ఊరికి దక్షిణంగా బయలుదేరాడు, వర్షంవల్ల నిర్మానుష్యంగా ఉన్న వీధులగుండా లెక్కడికి పోతున్నాడో అతనికే తెలియదు. అయినా అతని కాళ్లు ఎక్కడికో లాక్కుపోతున్నాయి

ఊరిబయట కాలవ వంతెనమీదుగా నడుస్తున్నాడు, వీరాస్వామి వంతెనక్రింద గట్టు తెంపుకుని ప్రవహిస్తూంది, కాలవ పిచ్చెక్కిన మెదడు పాతవిషయాలు జ్ఞాపకం చేసుకుంటూంది వంతెనమీద మెల్లిగా నడుస్తూన్న వీరాస్వామి కాలుజారి కాలవలోపడ్డాడు ఇరవై వేల రూపాయల కరెన్సీనోట్లు కాగితంపడవ ల్లాగు నీటిమీద తేలుతూ ప్రవాహపువాలును సాగిపోయాయి వీరాస్వామి చేతులు మూడుసార్లు నీటిమీద కనిపించి మాయమైపోయాయి

అసలు వీరాస్వామి చాలా జాగ్రత్తగా ఉంటాడు అయినా కాలుజారింది!!! ★